

Sak 30-21: Tema 1 - Lovgrunnlag og meldingar frå lovgjevar

Ei lita påminning først.

I spørsmålet om differensiering av gebyr, hamnar ofte årsaka til at tvungen renovasjon er innført, i skuggen.

Eit objektivt leveringssystem skal ta vare på smittevernperspektivet og unngå forsøpling. Vi må derfor operere med eit minimum av behaldarkapasitet disponibelt pr. bustadeining og ein hentefrekvens som ikkje fører til framvekst av utøy eller gir uhygienisk overfylling.

MD om differensiering:

Dette står å lese i MD sin vegleiar M-258 for berekning av kommunale avfallsgebyr:
«Forurensningsloven § 34 annet ledd fastsetter at «Kommunen bør fastsette differensierte gebyrer, der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning». ....Gebyrdifferensiering vil kunne motivere til avfallsreduksjon og materialgjenvinning, og kommunene oppfordres derfor sterkt til å differensiere avfallsgebyrene. Siden kostnadene ved avfallshåndtering i kommunen skal dekkes fullt ut, vil differensiering innebære at lave avfallsgebyrer for enkelte avfallstjenester må oppveies av tilsvarende høye gebyrer for andre avfallstjenester. Dette kan stimulere til endret adferd, f.eks. økt oppslutning om materialgjenvinningsordninger og lavere avfallsproduksjon.»

A. MD skisserar disse differensieringsmetodane for respektiv henting av avfall og levering til miljøstasjon.

Differensiering knyttet til tiltak ved oppsamlingsenhet for kildesortert avfall i kombinasjon med oppsamlingsenhet for restavfall.

Henting av restavfall, matavfall, papir og ev. øvrige fraksjoner:

- Volum Større eller mindre oppsamlingsenheter for restavfall/kildesortert avfall.
- Antall oppsamlingsenheter for restavfall/kildesortert avfall.
- Tømmefrekvens Hyppigere, standard eller redusert – fordelt på hver fraksjon
- Reell vekt Veiing av oppsamlingsenhet
- Deling av oppsamlingsenheter. Flere abonnenter kan dele på oppsamlingsenhet for restavfall/kildesortert avfall. Oppsamlingsenheten som det deles på kan være mindre enn standard, standard eller større enn standard (store fellesløsninger)
- Hjemmekompostering Ved hjemmekompostering vil tømming av matavfall bortfalle, samt at abonnenten ikke vil ha behov for utstyr til innomhus oppsamling av avfallet.

B. Levering av avfall til gjenvinningsstasjon.

Differensiering knyttet til Tiltak ved oppsamlingsenhet for kildesortert avfall i kombinasjon med oppsamlingsenhet for restavfall

- Volum Betaling etter størrelsen på kjøretøy avfallet blir levert i, med eller uten tilhenger, størrelse på tilhengeren.
- Betaling ut i fra volum de har med seg.

- Frekvens Registeringssystem over hvem som leverer, slik en har kontroll over antall ganger den enkelte husholdning leverer avfall på gjenvinningsstasjonen.
- Reell vekt Veiing av avfallet.
- Betalingsmetode

Gebyret husholdningene betaler for å levere avfall på gjenvinningsstasjonen er også avfallsgebyr. Kommunen har mulighet til å differensiere mellom gebyr som betales direkte på gjenvinningsstasjonen, og gebyr som faktureres. Forutsetningen er at totalinntektene fra håndteringen av husholdningsavfall i kommunen er i tråd med selvkostprinsippet. Kommunen må ha kontroll på at kryssubsidiering mellom husholdnings- og kommersielt avfall ikke oppstår på gjenvinningsstasjonen. Det kan for eksempel lages egne betalingsregulativ eller særskilte abonnentordninger etter hvilket opphav avfallet har.» Sitat slutt.

Endringar på gang.

Miljødirektorat (MD) som er regjeringa sin fagetat, har gitt ut ein publikasjon M-2021 den 30.04.2021 om kva som må til for å oppnå stortinget sitt mål om 55 % materialgjenvinning i 2025. 60 % i 2030 og 65 % i 2035.

Frå 2025 vert målepunktet på materialgjenvinninga flytta frå inn til ut frå materialgjenvinning, som i praksis tyder at Noreg må verte nær dobbelt så god på materialgjenvinning i 2030, som i 2019. Det har vore kjent ei tid. I 2019 var materialgjenvinninga i kommunane i Noreg, 41 % i gjennomsnitt, målt utifrå kva som er levert inn til materialgjenvinning.

VØR oppnådde 62 % materialgjenvinning i 2019, opp frå 39 % i 2018. Auken kom frå omlegging av hentinga frå kvar andre veke restavfall til kvar fjerde veke restavfall. Det stimulerte til sortering, alternativt større restavfallsbeholdar. I kombinasjon med innføring av matavfall henting, auka materialgjenvinninga monaleg.

Våre tal er gode, men VØR har likevel ein veg å gå for å nå 55 % i 2025 og 60 % ut frå materialgjenvinnar i 2030, fordi vi har relativt store innslag av feilsortering i alle materialgjenvinnings fraksjonane. Feilsorteringa varierer frå 5-20 %. Det vert for alvor synleggjort når materialgjenvinninga skal målast ut frå gjenvinnar frå og med 2025. Fortsetter vi som i dag, er vi i VØR sikre på å ikkje nå 55 % målet i 2025, ut frå gjenvinning.

MD foreslår kraftfulle ordningar for å stimulere til sortering i heimane og kontroll av kvaliteten på det som vert levert. Nokre av disse tiltaka må og vi ta i bruk.

MD er spesifikke i kva dei meiner vil virke for å stimulere til sortering. Det er veging av kvar einskild behaldar ute hos abonnentane og å sette prisen på levering av kjeldesortert avfall lågare enn prisen på restavfall.

På dette punktet er det likevel slik, at ein annan vegleiar frå MD for korleis gebyra skal utreknast, M-258, er det tydeleg at kommunane har valfridom til å velje differensieringsløyising. Mitt råd er derfor å velje differensieringsmetode som er tilpassa oss, og som er tilpassa vektbaserte metodar som kan kome som påbod seinare.

MD sitt råd føreset Rfid merking av alle behaldarar. Rfid er databrikker montert på kvar einskild behaldar som lesar kva eigeedom den høyrer heime hos. Kopla mot bilen sitt lesarutstyr og evt. vekter, kan hentinga registrere vekt, tidspunkt for tømning og kople dette saman i VØR sitt datasystem, som igjen gir grunnlag for faktura eller innsyn frå abonnent i «min renovasjon». Rfid merking av alle behaldarar er elles i tråd med representantskapet sitt vedtak om strategiplan 2021-25, som ledd i å gi innbyggjarane tilgang på opplysningar om siste tømning av behaldarane.

Vi skal seinare i saka drøfte fordelar og ulemper ved val av teknologisk ordning.

Vi har kopiert heile teksten frå MD rapporten inn i dette dokumentet. Dermed kjem alle forslaga frå MD med, for det som går på tiltak for å auke ombruk / materialgjenvinning, sjølv om ikkje alt har relevans for oss. UH2, UH3 og UH4 er til dømes for lengst innført hos oss. UH6 krev lovendring. I dag er det juridisk rekna som gåve til dei som driv med slikt, og ikkje ein del av det kommunale ansvaret. Sak om UH5 skal vi legge fram i 2022.

Sitat MD rapport M-2021:

- UH1: Tilrettelegging for et "betal for det du kaster"-system for henteordninger for restavfall ved hjelp av RFID.
- UH2: Tilrettelegging for et "betal for det du kaster"-system for restavfall på gjenvinningsstasjoner.
- UH3: Henteordning for papp og papir.
- UH4: Henteordning for glass- og metallemballasje
- UH5: Henteordning for hage- og parkavfall.
- UH6: Henteordning for tekstilavfall.
- UH7: Utsortering av hygieneprodukter på sentralsorteringsanlegg.

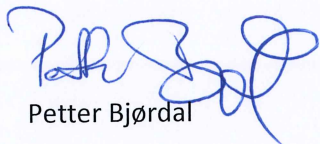
Tiltakene forutsettes iverksatt fra 2024, med unntak av UH1 Betal for det du kaster for henteordninger for restavfall (forutsatt iverksatt i 2025), UH7 Utsortering av hygieneprodukter som er forutsatt iverksatt i 2027 da disse tiltakene forutsetter teknologi som ennå ikke er veletablert i markedet

Tiltaket innebærer at kommunene tar merbetalt per kg restavfall enn for kildesortert avfall som hentes, ved å installere identifiseringsløsninger (RFID) for henteordninger for restavfall fra husholdningene og etablere systemer for veiing på renovasjonsbilen, avvikskontroll og registrering. Slik kan avfallsgebyret fastsettes individuelt. Et slikt "betal for det du kaster"- system vil bidra til å øke graden av kildesortering da den enkelte husholdningen motiveres økonomisk til å øke kildesortering eller å redusere avfallsmengdene (kaste mindre).

En rekke kommunale avfallsselskap differensierer avfallsgebyret i dag ut fra beholderens volum og hentefrekvens. Effekten av gebyr-differensieringen øker imidlertid ved bruk av vekt og RFID. Et "betal for det du kaster"- system gjør det også mulig for kommunale avfallsselskaper å ha mer eksakt informasjon om mengden restavfall som genereres. Effekten av tiltaket er avhengig av at det innføres gebyrdifferensiering hvor kostnaden per kg settes lavere for kildesortert avfall enn for restavfall og vil variere basert på hvor stor denne differansen er.

Avfallsgebyrene fastsettes av kommunen, og skal fullt ut dekke kommunens kostnader forbundet med avfallshåndteringen. Gjennom forurensingsloven §34 andre ledd og selvkostveilederen¹, oppfordres kommunene til å bruke gebyrdifferensiering for å oppnå avfallsreduksjon og økt gjenvinning, så lenge kommunens totale kostnader med avfallssektoren dekkes gjennom de samlede gebyrene.

Sitat slutt.

Petter Bjørdal